

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	10 februari 2026	n.v.t.

Onderwerp

Burgerberaad 2026: Toekomstbestendige wijken voor iedereen: kindvriendelijk, vitaal en inclusief

Advies

1. Vast te stellen de brief van GS aan Provinciale staten ter uitvoering van het Statenvoorstel 7747 door een burgerberaad voor het deelonderwerp 'Toekomstbestendige wijken voor iedereen: kindvriendelijk, vitaal en inclusief' te organiseren.
2. Vast te stellen de publiekssamenvatting over het GS besluit Burgerberaad 2026 'Toekomstbestendige wijken voor iedereen: kindvriendelijk, vitaal en inclusief.'

Besluit GS

Vastgesteld conform advies.

Bijlagen

- GS brief aan PS - Burgerberaad 2026 Toekomstbestendige wijken kindvriendelijk, vitaal en inclusief - DOS-2023-0007394
- Bijlage 1 Voorafgaande proces voor onderwerpselectie burgerberaden tot september 2025
- Bijlage 2 GS brief aan PS - Burgerberaad 2025 - DOS-2023-0007394
- Bijlage 3 Brief Proces Onderwerpkeuze Burgerberaad 2025-2026

1 Toelichting voor het College

In het coalitieakkoord 2023-2027 “Krachtig Zuid-Holland” is opgenomen dat de coalitie binnen de collegeperiode twee burgerberaden zal organiseren. Het organiseren van burgerberaden valt onder de bevoegdheid van Provinciale Staten.

Op 24 september 2025 hebben Provinciale Staten Statenvoorstel 7747 aangenomen waarin Gedeputeerde Staten gevraagd wordt twee burgerberaden te organiseren op, respectievelijk, het thema “Woningbouw” en het thema “Mobiliteit” en hiervoor geschikte deelonderwerpen vast te stellen.

Bestuurlijk opdrachtgever M. van Leeuwen (Participatie) en inhoudelijk verantwoordelijk portefeuillehouders A. Koning (Volkshuisvesting) en F. Zevenbergen (Verkeer, vervoer en OV) hebben gedrieën de opdracht van Provinciale Staten aangenomen en op 29 oktober en 28 november gedurende twee bestuurlijke overleggen invulling gegeven aan het Statenbesluit 7747 en gezocht naar mogelijke deelonderwerpen.

Dit is gelukt voor het thema Woningbouw (portefeuille: Volkshuisvesting) waarvoor na een ambtelijke reflectie en weging van de criteria voor de onderwerpselectie voor het burgerberaad het deelonderwerp “Toekomstbestendige wijken voor iedereen: kindvriendelijk, vitaal en inclusief” door de portefeuillehouder is geselecteerd. Voor het thema Mobiliteit is het echter niet gelukt een, voor het instrument burgerberaad, geschikt deelonderwerp te vinden.

Tijdens de Provinciale Statenvergadering van 24 september 2025 is afgesproken dat de besluitvorming over de onderwerpkeuze bij Gedeputeerde Staten ligt en niet verder ter goedkeuring aan de Staten hoeft te worden voorgelegd. Gedeputeerde van Leeuwen heeft daarbij uitgesproken dat met elkaar geconcludeerd kan worden, dat deze deelonderwerpskeuze zeer waarschijnlijk niet alle partijen tevreden zal stellen.

GS worden daarom gevraagd akkoord te gaan met het hieronder beschreven plan van aanpak; de financiële borging en de voorgestelde onderwerpskeuze om te komen tot een breedgedragen besluit ter communicatie aan Provinciale Staten. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat de uiteindelijke adviezen van het burgerberaad meerdere portefeuilles dan alleen Volkshuisvesting raken. Dit wordt verder uitgelegd in dit GS-voorstel onder het kopje “3 Proces”.

Deelonderwerpskeuze

Voor het thema Woningbouw is op basis van een in oktober uitgevoerde ambtelijke analyse op door de bestuurders aangedragen mogelijke deelonderwerpen, door gedeputeerden A. Koning en M. van Leeuwen besloten voor het burgerberaad over het thema Woningbouw te kiezen voor het deelonderwerp “Toekomstbestendige wijken voor iedereen: kindvriendelijk, vitaal en inclusief”. Met dit deelonderwerp wordt een goede aansluiting gezocht tussen de wens van de provincie om nadere invulling te geven aan het thema Toekomstbestendige woonomgeving en de belevingswereld van inwoners op het thema Woningbouw. Dit onderwerp voldoet aan de benodigde minimale vereisten voor de onderwerpselectie van een burgerberaad zoals op 12 november 2024 in de brief “Keuze onderwerp Burgerberaad 2025” aan Provinciale Staten zijn gecommuniceerd.

Het onderwerp “Toekomstbestendige wijken voor iedereen: kindvriendelijk, vitaal en inclusief” biedt voldoende ruimte voor verschillende perspectieven en raakt daarnaast aan de voor de provincie belangrijke thema’s Gezondheid, Inclusiviteit en Brede welvaart. Met dit deelonderwerp zijn de deelnemers ook in de gelegenheid om thema’s als (Sociale)Veiligheid en Weerbaarheid, in de zin van een veerkrachtige samenleving, in de adviezen mee te wegen. Hiermee wordt invulling gegeven aan toezegging BMM/T2025.020 [Gedeputeerde zegt toe te onderzoeken of de thema’s sociale veiligheid in het openbaar vervoer en weerbaarheid meegenomen kunnen worden voor de onderwerpen wonen en mobiliteit]. De verwachting is dat de uitkomsten invulling en richting kunnen geven aan bestaande en toekomstige beleidsvoornemens en afwegingkaders.

Bij de werving van deelnemers voor het burgerberaad wordt gezorgd dat de deelnemersgroep een zo goed mogelijke afspiegeling vormt van de inwoners van Zuid-Holland; waaronder: woningzoekenden, jongeren en starters. Hiermee wordt invulling gegeven aan toezegging BMM/T2025.019 van 24 september 2025. [Gedeputeerde zegt toe het dictum van motie 1767 uit te voeren. Dictum motie 1767:

1. Bij de inrichting en werving van deelnemers voor het burgerberaad woningbouw expliciet en aantoonbaar woningzoekenden te betrekken;
2. Hiervoor aanvullende wervings- en communicatiemiddelen in te zetten, zodat jongeren, starters en andere woningzoekenden voldoende vertegenwoordigd zijn in het beraad;
3. Provinciale Staten te informeren hoe deze groepen uiteindelijk in de samenstelling van het burgerberaad zijn geborgd.]

Voor het thema “Mobiliteit” is het niet gelukt een, voor het instrument burgerberaad, geschikt deeldeelonderwerp te vinden. Dit is de conclusie van van een uitgebreide analyse met inhoudelijke collega’s, afstemming met de op dat moment verantwoordelijke portefeuillehouder mobiliteit én een analyse van het thema “Mobiliteit” in combinatie met Sociale- en Verkeersveiligheid. Onderdeel van de analyse betroffen ook de vereiste criteria zoals benoemd in de GS-brief aan PS: “Keuze onderwerp Burgerberaad”; van 12 november 2024 en/of waarop de provincie zelf betekenisvol handelingsperspectief en beleidsruimte heeft. De conclusie is dat een burgerberaad binnen het thema mobiliteit geen resultaten oplevert, welke andere of nieuwe inzichten oplevert ten opzichte van de uitkomsten van de G1000Zuid-Holland uit 2023 en/of ten opzichte van de huidige gemaakte beleidskeuzes.

Plan van aanpak

-Bestuurlijke borging:

Provinciale Staten zullen met de bijgesloten GS-brief aan PS worden geïnformeerd over bovenstaande voornemen om een burgerberaad te organiseren met het onderwerp “Toekomstbestendige wijken voor iedereen: kindvriendelijk, vitaal en inclusief”. Ook zal PS geïnformeerd worden over het feit dat de focus nu ligt bij het succesvol organiseren van dit burgerberaad en dat na het zomerreces wordt teruggekomen op het tweede burgerberaad.

De portefeuillehouder Participatie (M. van Leeuwen) zal optreden als bestuurlijke opdrachtgever voor de uitvoering van Statenvoorstel 7747 en als bestuurlijke eindverantwoordelijke voor het proces voor de relevante besluitvorming tijdens de kwartiermakers fase, organisatiefase, uitvoeringsfase en besluitvormingsfase van het burgerberaad.

De portefeuillehouder Volkshuisvesting (gedeputeerde A. Koning) zal over de portefeuille inhoudelijke beslissingen gaan en verantwoordelijk zijn voor de implementatie van de door PS genomen besluiten ten aanzien van het burgerakkoord.

-Uitvoering:

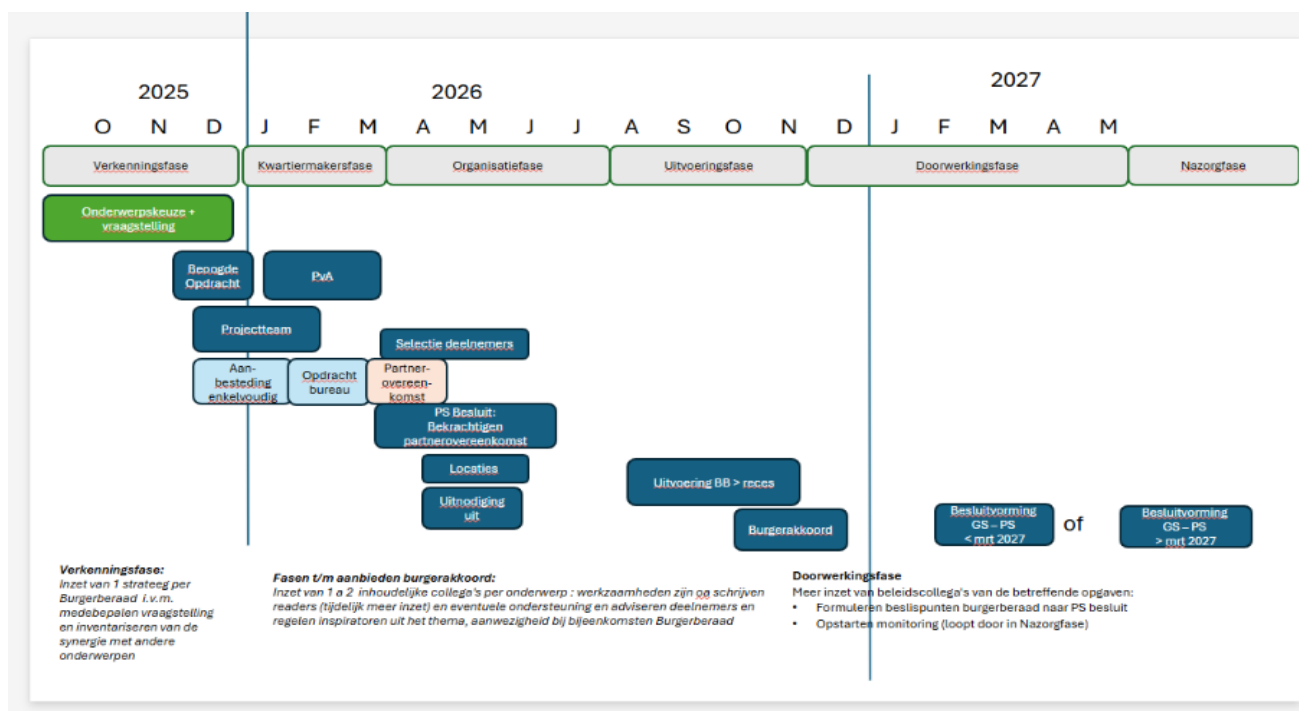
Het voornemen is om in september tot en met november 2026 een middelgroot burgerberaad (160 deelnemers) te organiseren met als thema “Toekomstbestendige wijken voor iedereen: kindvriendelijk, vitaal en inclusief”. Deze scope is passend bij het regio overstijgende schaalniveau van de provincie en is tot stand gekomen op basis van evaluatie van G1000Zuid-Holland uit 2023, benchmark met andere provincies en lokale en nationale overheden.

Voor de organisatie van het burgerberaad is een tijdelijk ambtelijk projectteam ingesteld. Het projectteam is samengesteld door medewerkers van het team participatie, communicatie en inhoudelijk experts uit de opgave. Dit projectteam zal de organisatie van het burgerberaad, logistiek en inhoudelijk, voorbereiden in overleg met de bestuurlijke opdrachtgever en de Werkgroep Monitoring Burgerberaden & Participatie van de Commissie Bestuur, maatschappij en middelen.

Conform dictum 3 van Statenbesluit 7747 nemen GS en/of het projectteam de Werkgroep Monitoring Burgerberaden & Participatiebeleid zorgvuldig mee in het proces om de relatie en invulling vanuit de Staten te borgen.

Het burgerberaad zelf zal uitgevoerd worden door een externe partij met ruime ervaring op het gebied van her organiseren van Burgerberaden op provinciaal niveau en vanuit een systematiek gebaseerd op dialoog tussen systeem partners om te komen tot breed gedragen adviezen. Op basis van de keuze voor het deelonderwerp wordt in een participatief proces met deze uitvoerende partij en inhoudelijke collega's toegewerkt naar een ingekaderde, voor deelnemers begrijpelijke en werkbare vraagstelling.

Hiervoor wordt onderstaande planning gehanteerd.

De GS-opdracht is gereed nadat GS een advies heeft uitgebracht over het burgerakkoord; er een besluit is genomen over de wijze van implementatie; en er terugkoppeling heeft plaatsgevonden met de betrokken inwoners. Wanneer blijkt dat adviezen uit het burgerakkoord niet passen binnen bestaand beleid en beschikbare mens en middelen zal een extra claim bij PS zal worden ingediend alvorens wordt gestart met de uitvoering van het burgerakkoord.

Budgettaire borging.

Er is geen post in de begroting opgenomen voor beide burgerberaden. Ook hebben de Staten geen budget meegegeven. Voor de dekking voor het benodigde budget zal aanspraak worden gemaakt op de algemene reserve. Hiervoor zal een aanvraag worden ingediend voorafgaand aan de behandeling van de Voorjaarsnota 2026.

Gerekend moet worden op een kostenraming van €600.000 mede afhankelijk van de te maken keuzes en mogelijke onderhandelingsruimte bij bureaus. Deze kostenraming omvat de externe inhuur; verzenden uitnodigingen; inzet communicatiemiddelen; de locatiehuur; catering; onkostenvergoeding deelnemers; en is inclusief extra benodigde capaciteit (0,2fte) om mee te schakelen op de inhoudelijke onderwerpskeuze. Dit laatste omdat er binnen de bestaande capaciteit geen ruimte is en nieuwe onderwerpen zou kunnen bevatten, binnen de thematiek van wonen.

De kostenraming is gebaseerd op cijfers van de VNG en op basis van geïndexeerde facturen uit het verleden. Het is mogelijk verder te versoberen. Als er besparingen worden doorgevoerd dan zal dit (mogelijk) effect hebben op de kwaliteit van de burgerberaden en kan mogelijk niet voldaan worden aan het verzoek de geleerde lessen uit het verleden in acht te nemen.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW : € 600.000,00 (incidenteel)

Programma	: Ambitie 1 – Samenwerken aan Zuid-Holland Er is geen dekking in de huidige begroting. Er wordt bij Voorjaarsnota 2026 voorgesteld om het bedrag vanuit de algemene reserve toe te voegen aan de begroting
Financiële risico's	: De provincie is bij annulering voorafgaand aan de uitvoeringsfase verantwoordelijk voor de tot dan toe gemaakte kosten voor externe partners.

Juridisch kader

GS geven met dit voorstel invulling aan de opdracht van Provinciale Staten uit Statenvoorstel 7747. Er zijn op dit moment geen verdere juridische consequenties van toepassing anders dan de contractuele verplichtingen die worden aangegaan met derden ten behoeve van de organisatie en uitvoering van het burgerberaad.

2 Voorafgaande besluitvorming

In het Coalitieakkoord Krachtig Zuid-Holland is opgenomen om in de statenperiode 2023-2027 twee burgerberaden uit te voeren. [pagina 32]

Na de afronding van de besluitvorming over het Burgerakkoord G1000Zuid-Holland in mei 2024 is in juni 2024 gestart met de voorbereiding van de onderwerpselectie voor beide in het coalitieakkoord genoemde burgerberaden. De uiteenzetting van dit proces tot 15 september 2025 is voor de leesbaarheid van het voorstel opgenomen in de bijlage: "Bijlage 1 Voorafgaande proces voor onderwerpselectie burgerberaden tot september 2025"

Dit meer dan anderhalf jaar durende proces heeft uiteindelijk geresulteerd in Statenvoorstel 7747 dat door de werkgroep "Burgerberaden en Participatie" van de Commissie BMM is opgesteld.

Dit concept Statenvoorstel 7747 voor de thema selectie voor beide Burgerberaden is op 15 september 2025 in de commissievergadering BMM besproken. Door de commissie is besloten het voorstel door te zetten als bespreekstuk op de agenda van de Provinciale Statenvergadering van 24 september 2025.

Op de Provinciale Statenvergadering van 24 september 2025 is Statenvoorstel 7747 door Provinciale Staten aangenomen met de volgende dicta:

1. GS op te dragen om in 2025-2026 twee burgerberaden te organiseren, met als onderwerpen:
 - a. Woningbouw, en
 - b. Mobiliteit.
2. GS te verzoeken bij de specifieke uitwerking van de vragen die in het burgerberaad gesteld zullen worden de geleerde lessen van de vorige burgerberaden in acht te nemen.

3. De Werkgroep Monitoring Burgerberaden & Participatiebeleid te belasten met het in overleg met GS afhandelen van de praktische, technische en logistieke aspecten van de te organiseren burgerberaden.
4. Een positieve grondhouding aan te nemen ten aanzien van de uitkomsten van het burgerberaad en deze over te nemen tenzij er zwaarwegende bezwaren zijn.

Belangrijk is te vermelden dat bij dictum 2 door de Staten is aangegeven dat de besluitvorming over de onderwerpskeuze bij Gedeputeerde Staten ligt en niet verder ter goedkeuring aan de Staten hoeft te worden voorgelegd. Gedeputeerde Van Leeuwen heeft daarbij uitgesproken dat deze deelonderwerpskeuze zeer waarschijnlijk niet alle partijen tevreden zal stellen.

Op 29 oktober 2025 en op 28 november 2025 zijn door portefeuillehouders: M. van Leeuwen; A. Koning en, op dat moment verantwoordelijke gedeputeerde, F. Zevenbergen twee bestuurlijke overleggen gevoerd om opvolging te geven aan het Statenvoorstel 7747. In deze overleggen zijn de scope; de voorlopige planning; de benodigde menskracht en middelen; de budgettaire borging; en de deelonderwerpskeuze vastgesteld.

3 Proces

In een burgerberaad komen een gelote groep inwoners (afspiegeling van de samenleving) bij elkaar om in gesprek te gaan en met elkaar en te beslissen wat zij belangrijk vinden voor de toekomst van Zuid-Holland aan de hand van een open vraagstelling. Gedurende meerdere fysieke bijeenkomsten (4 tot 5) komen zij vervolgens tot een burgerakkoord, dat door de inwoners wordt overhandigd aan Provinciale Staten. De voorstellen in het burgerakkoord worden opgevolgd en bij hoge uitzondering beargumenteerd afgewezen. Het doel is inwoners meer zeggenschap te geven.

Een burgerberaad opereert autonoom. Dit wil zeggen dat omwille van de proces- en uitkomstenlegitimiteit de initiatiefnemer kaders, mandaat en vraagstelling meegeeft en zich verder niet mengt in de uiteindelijk uitvoering van de burgerberaden en geen sturing toepast op de gevoerde dialoog anders dan daar waar dit door de deelnemers (of uitvoerende organisatie) specifiek verzocht wordt. De deelnemers bepalen zelf hoe zij de voorgelegde vraag beantwoorden en welke adviezen zij vastleggen in het burgerakkoord. Dit burgerakkoord wordt eind november 2026 verwacht.

Politieke en bestuurlijke risico's verbonden aan de uitvoering van de opdracht

De door PS aangenomen adviezen uit het burgerakkoord kunnen leiden tot aanpassingen en/of wijzigingen in beleid en/of werkwijze van de provincie.

De mogelijkheid bestaat dat adviezen in het uiteindelijke burgerakkoord meerdere portefeuilles dan alleen Volkshuisvesting raken. Dit wordt meegenomen in het GS-voorstel dat zal worden opgesteld naar aanleiding van het burgerakkoord in november/december 2026.

Na het GS besluit over dit voorstel zal Provinciale Staten middels de bijgevoegde GS-brief aan PS op de hoogte worden gesteld van de deelonderwerpskeuze voor het burgerberaad Woningbouw en het nu niet doorpakken op een deelonderwerpselectie voor het thema Mobiliteit.

Deze GS-brief zal op 11 maart 2026 worden geagendeerd in de commissievergadering Bestuur, Maatschappij en Middelen.

4 Participatie en rolneming

Het betreft een voorstel tot organiseren van een participatie-instrument: “burgerberaad” zoals besloten door Provinciale Staten. Op dit voorstel heeft verder geen participatie plaatsgevonden.

De provincie neemt de rol van initiatiefnemer op zich en de uitvoering wordt verzorgd door een externe partij. Doelstelling is dat de deelnemers aan een burgerberaad een zo goed mogelijke afspiegeling vormen van de inwoners van Zuid-Holland. De criteria die hierbij gehanteerd worden zullen op een later tijdstip worden vastgesteld in overleg met de Werkgroep Monitoring Burgerberaden & Participatie van de Commissie BMM, het projectteam vanuit de provincie en de uitvoerende partij op basis van de meest recente gegevens van het CBS en lopende toezeggingen.

5 Communicatiestrategie

Over het burgerberaad zal door de provincie actief naar buiten gecommuniceerd worden op basis van een communicatieplan. Onderdeel van de kwartiermakerfase van de organisatie van het burgerberaad is het opstellen van dit communicatieplan in samenspraak met de afdeling communicatie en de uitvoerende partij.

Dit voorstel is gericht op de interne procesafspraken en kaders en de communicatie naar Provinciale Staten over de vastgestelde deelonderwerpen. Op dit moment is een communicatiestrategie nog niet aan de orde.